

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Fkf.195/2012/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2013. február hó 21. napján** tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

Ítéletet:

A nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette miatt **fk. vádlott** ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék mint fiataikorúak bírósága 2012. február 7. napján kelt 18.Fk.34/2010/144. számú ítéletét **megváltoztatja.**

A vádlott **bűnös:** bűnsegédként elkövetett emberölés bűntettében (Btk. 166. § (1), (2) bekezdés b) és d) pont).

Ezért őt 4 (négy) év börtönbüntetésre ítéli.

A 2010. március 23. napjától 2011. október 21. napjáig, illetve 2011. november 24. napjától 2012. február 7. napjáig előzetes fogvatartásban, valamint a 2011. október 22. napjától 2011. november 23. napjáig házi őrizetben töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

A házi őrizet beszámításánál 1 (egy) napi szabadságvesztésnek 4 (négy) nap házi őrizetben töltött idő felel meg.

Kötelezi a vádlottat, hogy fizessen meg az elsőfokú eljárásban őt érintően felmerült 780.737 (Hétszáznyolcvanezer-hétszázharminchét) forint bűnügyi költséget az államnak.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 14.240 (Tizennégyezer-kettőszáznegyven) forint bűnügyi költséget a vádlott köteles megfizetni az államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

Indokolás:

A Budapesti Törvényszék mint a fiatalkorúak bírósága 2012. február hó 7. napján kihirdetett 18.Fk.34/2010/144. számú ítéletével a vádlottat az ellene társtettesként elkövetett emberölés büntette (Btk. 166.§ (1) bek. (2) bek. b/ és d/ pontjai) miatt emelt vád alól felmentette.

A bűnjelként lefoglalt tárgyak lefoglalását megszüntette és megsemmisítésüket rendelte el, míg 780.737 forint bűnügyi költségről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést - a vádlott terhére, bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása érdekében - az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása végett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.110/2011/11. számú átiratában és képviselője a másodfokú nyilvános ülésen a bejelentett ügyészi fellebbezést változatlanul fenntartotta.

Fellebbezésének indokolásában rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartása mellett téves ténybeli következtetésekből adódóan megalapozatlan tényállást állapított meg és indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Az ítélet hiányosságai a másodfokú eljárásban nem küszöbölhetők ki, mert a bizonyítékok helytálló és logikus mérlegelése alapján a vádlott terhére kellene eltérő tényállást megállapítani.

Az elsőfokú bíróság döntően a vádlott tárgyalási nyilatkozatából indult ki, azt azonban nem vetette össze a rendelkezésére álló egyéb bizonyítékokkal. Így állapította meg tényként, hogy a vádlott a sértettnél alkalmanként kerti munkát végzett és egy esetben segített a sértettnak a konyhában összegyűjtött cipősdobozok összerakásában is. Ezzel a korábbi, eltérő tartalmú nyilatkozataitól különböző, a vádlott által első ízben a tárgyaláson tett védekezéssel szemben következetes tanúvallomások zárták ki annak lehetőségét, hogy a vádlott még a hozzátartozóival szemben is rendkívül zárkózott és bizalmatlan sértett lakásában járhatott volna. A terhelt szavahihetőnek nem tekinthető, mivel látható, hogy védekezését az eljárás különböző szakaszaiban mindig az általa megismert adatokhoz igazította. Az ujjlenyomatának keletkezésére adott utólagos magyarázatát nemcsak a tanúk vallomásai cáfolják, hanem szemben áll anyjának ezirányú előadásával is. Az elsőfokú bíróság a védekezést cáfoló bizonyítékokat figyelmen kívül hagyva és megsértve a logikai szabályait, azt állapította meg, hogy a vádlott anyjával és bátyjával együtt indult telefonálni, majd azzal, hogy elmennek pénzt váltani, a fiatalkorút a telefonfülkénél hagyták, aki egy ideig várakozott, majd hozzátartozói nélkül hazatért és lefeküdt. Ésszerű magyarázatot nem adott rá a törvényszék, hogy miért vitték magukkal családtagjai a vádlottat, ha nem is volt pénzük telefonálni, ráadásul a vádlott Alsónémediben mindig az anyjával együtt mozgott, ezért mely okból hagyták volna ezúttal magára. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában iratellenesen állapította meg, hogy a tanúk vallomása ne lett volna következetes abban, hogy ... és két fia együtt távozott a közös szállásról, ahová hárman egyidőben, csomagokkal érkeztek vissza. Ezt a helyszíni szemle során észlelt a sértett házából a vádlott szálláshelyéig vezető úton, illetve a ház egyik

szobájában elhullatott cipőpárátlanító zacskók, valamint a ... család hajnali, csomagokkal történt távozására helyszíni adatgyűjtés is alátámasztotta.

Azt, hogy a sértett terhére három személy együtt követte el a bűncselekményt, az igazságügyi nyomtani szakértő három eltérő nyomképző lábbelit megkülönböztető szakvéleménye igazolta, amit megerősített 1. sz. tanú azon vallomása, hogy a lezárt tiszta szobában a bűncselekményt megelőzően évek óta senki nem járt. Az elsőfokú bíróság helytelenül értelmezte az orvosszakértő nyilatkozatát, amely megfelelő erőfőlény esetén nem zárta ki, hogy egy elkövető is végrehajthatta a bűncselekményt, mivel a szakértő az összkép alapján több elkövetőt valószínűsített és csak abban az esetben nem zárta ki az egy elkövetőt, ha az első nagyerejű ütés, amitől a sértett cselekvőképességét elveszítette, a nyakra irányult volna, - ezesetben azonban nincs arra magyarázat, hogy a nyilvánvalóan védekezési sérülései hogyan keletkeztek és miért kellett az ellenállásra képtelen sértett száját bekötni.

Az ügyész álláspontja szerint a bizonyítékok zárt logikai láncolata kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a sértett sérelmére hárman követték el az ölési cselekményt, akik között volt a vádlott is. Emiatt felmentésére megalapozottan nem kerülhetett volna sor.

A kifejtettek alapján az ügyész a Be. 373. § (1) bek. III/a és a Be. 376. § (1) bekezdésében írt okból az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A védő álláspontja szerint kétséget kizáróan nem bizonyítható, hogy a vádlott elkövette a terhére rótt bűncselekményt, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Az ügyészi fellebbezéssel kapcsolatban arra mutatott rá, hogy kétségtelen tény, hogy a vádlott Romániában, a nyomozási bíró előtt meghallgatásakor és a tárgyaláson háromféle előadást tett, azonban következetesen tagadta az elkövetésben való részvételét. Az ellentmondás azonban csak látszólagos, mivel először azért tagadta, hogy ismeri a sértettet, mert a néni név szerint nem ismerte, később azonban fényképek alapján rájött, hogy kiről van szó. Erre a vádlott kellő magyarázatot adott, amit az elsőfokú bíróság - eltérő tanúvallomások ellenére, - elfogadott. Az egyetlen közvetlen bizonyíték a bal kéz hüvelykujj-lenyomata, amelyről azonban nem lehet megállapítani, hogy mikor keletkezett. Hasonlóképpen nem egyértelműek a megtalált három lábnyom keletkezésének körülményei, így belőlük sem lehet arra következtetni, hogy hárman követték el a bűncselekményt. A vádlott hozzátartozóit érintő jogerős marasztaló ítélet tényállása a fiatalkorúra nézve olyan cselekvőiséget állapított meg, amely büntetőjogi felelősség alapjául szolgálhatna, mivel azonban az eljárás távollétében folyt, nincs kizárva, hogy a bíróság az ő vonatkozásában eltérő tényállást állapítson meg. Így az elsőfokú bíróság logikusan jutott arra a következtetésre, hogy kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy a vádlott követte el a bűncselekményt.

A vádlott személyi körülményeinek változásáról nem adott számot, arról számolt be, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben a tüdején lévő beszűrődést tévesen

diagnosztizálták tuberkolózisként és valószínűleg műtéti beavatkozásra szorul miatta.

Ártatlannak vallotta magát, azzal, hogy a bűncselekményt anyja és bátyja követték el. A vallomásai közti eltéréseket azzal magyarázta, hogy amikor Romániában kihallgatták, nem mutattak neki fényképet a sértettéről, akit név szerint nem ismert. Fogvatartása idején látott róla először fényképeket, amelyek alapján még az elsőfokú tárgyalás előtt felismerte. A konyhába akkor kerülhetett az ujjlenyomata, amikor segített a néninek dobozokat pakolni. Arra is utalt, hogy a sörösüvegen lévő ujjlenyomatról a szakértő azt állapította meg, hogy nem tőle származik. A három lábnyom azoktól származhat, akik takarítottak a szobában.

A vádlott az utolsó szó jogán nem kívánt nyilatkozni.

A bejelentett ügyészi perorvoslat alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a bejelentett fellebbezések alapján felülbírált a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét és az azt megelőző eljárást.

Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során a perrendi szabályokat túlnyomórészt megtartotta.

A tárgyaláson kihallgatott személyekkel szemben a szükséges figyelmeztetések elhangzottak, s az arra adott válaszok is rögzítésre kerültek. Hatályba lépése után a Be. XXVIII/A Fejezetének a kiemelt ügyekben alkalmazandó szabályait megtartva járt el a tanúkihallgatásoknál és biztosította a tárgyalás folytonosságát. (Be. 554/N és 554/L §-ok)

A mentességi jogukkal élő hozzátartozók korábbi vallomásait bizonyítékként nem vette figyelembe.

A fiatalkorú vádlotról rendelkezésre álló környezettanulmány hiányában indokoltan került sor a gondozó kihallgatására is.

Nem észlelte azonban az elsőfokú bíróság, hogy a sértett halála okáról és körülményeiről az 1.sz. igazságügyi orvosszakértő és a 2. sz. igazságügyi orvosszakértő-jelölt az általuk 2005. június 20. napján végzett boncolás alapján terjesztettek elő szakvéleményt. (nyomozati iratok III. kötet 9-23. oldalai)

Ez ellentétben áll mind az eljárási cselekmény idején, mint a jelenleg hatályos Be. 101.§ (2) bekezdésében foglalt azon követelménnyel, hogy a halál oka és körülményei vizsgálatánál két szakértőt kell alkalmazni.

Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény 30. § (1) bekezdése szerint a szakértő a szakvélemény előkészítéséhez szakértőjelölt közreműködését veheti igénybe. A (3) bekezdés értelmében a szakértőjelölt az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásához szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek megszerzése érdekében - igazságügyi szakértő szakmai felügyeletével - közreműködik a szakvélemény előkészítésében.

Mivel a szakértőjelölt - a hivatkozott törvény alapján - önálló tevékenységet nem végezhet, az előterjesztett szakvélemény olyannak tekintendő, mintha azt 1.sz. szakértő önállóan készítette volna.

Ez azonban olyan relatív eljárási szabálysértés, amely nem eredményezi szükségképpen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Hatályon kívül helyezésre amiatt nem kerülhet sor, mert a halál megállapításának módjával, eredményével kapcsolatban semmilyen kétség nem merült fel, az ügy elbírálására ez semmilyen hatással nem volt.

A törvényszék az írásbeli tanúvallomásokkal kapcsolatban sem tartotta be maradéktalanul a törvényben megkívánt követelményeket.

Az írásbeli vallomástétel engedélyezésekor annak alakiságára és feltétlenül szükséges tartalmára nézve a törvénynek megfelelően tájékoztatta a tanúkat (29/I-X.), ennek ellenére az előterjesztett írásbeli tanúvallomásoknál figyelmen kívül hagyta, hogy a Be. 85.§ (5) bekezdése szerint a tanú sajátkezűleg írt és aláírt vallomásán kívül, a más módon leírt vallomás csak akkor fogadható el, ha azt bíró vagy közjegyző hitelesíti, azaz a nem sajátkezűleg írt és két tanú által aláírt teljes bizonyító erejű magánokirat formájában történő teljesítés alakilag nem megfelelő. Ezen túlmenően a Be. 85. § (6) bekezdése értelmében magából az írásbeli vallomásból ki kell tűnnie, hogy azt a tanú a vallomástétel akadályainak és a hamis tanúzás következményeinek ismeretében tette. Ehhez képest sajátkezűleg írt írásbeli tanúvallomásnak csak özv. 2. sz. 36./ sorszámom és 2.sz. 43./ sorszám alatt és előterjesztett beadványa tekinthető, míg 4.sz. 44./ sorszám alatti, 5.sz. 46./ sorszám alatti, 6.sz. 50./ sorszám alatti és 7.sz. 51./ sorszám alatti tanúvallomása számítógéppel készült és hitelesítés nélkül került benyújtásra.

Az írásbeli tanúvallomások közül kizárólag 8.sz.tanú vallomása tartalmazza a vallomástétel akadályainak és a hamis tanúzás következményeinek tudomásul vételét. A vallomásai csupán kimentésnek felelnek meg és az ügy érdemét illetően semmilyen információval nem szolgálnak.

Az elsőfokú bíróság az írásbeli tanúvallomással szemben támasztott törvényi követelmények ellenére a fenti írásbeli tanúvallomásokat elfogadta bizonyítékkul és mérlegelési körébe vonta. Ez az eljárási szabálysértés azonban nem hatott ki az eljárásban résztvevők jogainak gyakorlására, mivel a bíróság az említett tanúknak az eljárás korábbi szakában tett vallomásait a Be. 296.§ (1) bekezdés d/ pontja alapján ismertetéssel maradéktalanul tárgyalás anyagává tette (68./ sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv) és lehetőséget biztosított a vallomást tevő személyek tárgyalásra történő megidőzésére. A vádlott kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a vallomásokkal kapcsolatban nincs észrevétele és a tanúk megidőzését sem kéri. (68./ sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 15. oldala)

Az egészségi állapota miatt nem kihallgatható 9.sz. tanú esetében tárgyalási megjelenésének akadálya és azt alátámasztó iratok ismertetése történt csupán meg, míg korábbi vallomásainak tárgyalás anyagává tétele elmaradt. (68./ sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 15. oldala) Ennek hiányában vallomásának bizonyítékkénti figyelembevételére nem kerülhet sor, ezért a másodfokú bíróság azt a bizonyítékok köréből kirekeszti.

A külföldi állampolgárságú tanúk tárgyalási jelenléte nem kényszeríthető ki, az elsőfokú bíróság ezért helyesen - a Be. 296.§-ának (1) bek. a/ pontjának

megfelelően - tette felolvasással tárgyalás anyagává a tanúk kihallgatásáról az eljárás nyomozati szakában és a korábbi bírósági eljárásban felvett jegyzőkönyveket. (88./ és 109./ sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvek)

10.sz. tanúvallomása ekörben kirekesztendő volt, mivel nevezett a 12. sz.tanú ellen folyó ügyben mint az I.r. vádlott menyé mentességi jogával élt. A vallomástétel megtagadásának lehetősége az a vádlott elleni eljárásban is fennáll, mivel a tanú a terhelt testvérének házastársa és nincs újabb nyilatkozata arra nézve, hogy mentességi jogával nem kíván élni.

A jogerősen elítélt 12.sz. tanú tanú mentességi jogával nem élt, ezért az elsőfokú bíróság a jelen eljárásban tett, hiteles fordításban rendelkezésre álló írásbeli vallomását és az ellene folyamatban volt korábbi eljárásban tett valamennyi (beleértve a szembesítések során tett) vallomását tárgyalás anyagává tette és bizonyítékként helytállóan vonta mérlegelési körébe. (144./ sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv)

A törvényszék a lefolytatott széleskörű és alapos bizonyítási eljárás eredményeként valamennyi rendelkezésre álló bizonyítékot teljes körűen mérlegelési körébe vont. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékeléséről is kellő részletességgel adott számot.

Az ügyészi fellebbezés szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása elkerülhetetlen, mivel a rendelkezésre álló bizonyítékok a vádlott bűnösségét támasztják alá, felmentésére megalapozatlanul került sor, s a vádlott terhére eltérő tényállás megállapítására a másodfokú eljárásban nincs mód. Ez maradéktalanul megfelel a Be. szabályozásának.

Az eljárási szabályok ilyen tartalmú megfogalmazásának addig volt jelentősége, amíg a törvény módosítása nem iktatta be a harmadfokú eljárás lehetőségét, mivel így a csak másodfokon történő bűnösség megállapíthatósága esetén az eljárás - a fellebbezés lehetősége nélkül - egyfokúvá vált volna. Ez a körülmény olyan garanciális jog érvényesülésének hiányát jelentette, amely a változtatás előtt az ügy elbírálására lényeges kihatással volt. A jelenleg hatályos Be. 386.§ (1) bek. a/ pontja szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett. Ez utóbbi rendelkezés nem állapít meg eltérő tényállás megállapítási korlátot a Be. 352.§ (1) bek. b/ pontjában foglalt tilalomhoz hasonlóan. Az előző törvényi, részben egymással látszólag ütköző szabályok vizsgálata révén tehát a másodfokú bíróság álláspontja szerint legfeljebb akkor állapítható meg eljárási szabálysértés, ha a másodfokú bíróság a bűnösség megállapításának törvényi lehetőségével él, de az ellenkező tényállás megállapítása megalapozatlan tényállást eredményez. Ennek vizsgálata a harmadfokú bíróság feladata, s ha a megalapozatlanság nem küszöbölhető ki, a bűnösség megállapítására kiható, a megalapozatlanságban megnyilvánuló relatív eljárási szabálysértés szükségszerűen hatályon kívül helyezést eredményez. Ellenkező tartalmú, ámde megalapozott tényállás esetén eljárási szabálysértés a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem következik be. A megalapozott tényállás esetében ugyanis a

tényállás megváltoztatása semmilyen kihatással nincs a vádlotti bűnösség megállapítására, mert már az elsőfokú bíróságnak is a bizonyítási anyag alapján azonos tényállást kellett volna megállapítania. A Be. 375.§ (1) bekezdésében foglalt „lényeges kihatás a bűnösség megállapítására” az adott eljárási szabály vizsgálata esetén nem azt jelenti, hogy azt kellene mérlegelni, hogy a vádlott melyik tényállás megállapításával került volna számára kedvezőbb helyzetbe. A megalapozott tényállásnak nem lehet a bűnösség megállapítására semmilyen jogtalan, törvénytelen kihatása, következésképpen eljárási szabálysértés ez által nem valósul meg.

Ebből következően a másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezés nyomán az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárást is vizsgálta, abból a szempontból, hogy a bizonyítás a vád tárgyává tett cselekmény tekintetében teljeskörű, hiánytalan volt-e, s ennek téves értékelése révén jutott hibás következtetéssel, avagy hibátlan okfejtéssel arra, hogy a vádlott bűnössége megállapítható, avagy erre nem kerülhet sor.

A harmadfokú eljárás lehetőségének bevezetése után hatályon kívül helyezésre álláspontja szerint nincs indok, ha iránymutatásul a megismételt eljárásra más útmutatás nem adható csak az, hogy a másodfokú bíróság meggyőződése szerint a bizonyítékok helyes értékelése a másként történés lehetőségét kizáróan a bűnösség megállapítását kell, hogy eredményezze. Az ítélőtábla jelen tanácsa a Legfelsőbb Bíróság által felülbírált EBH 2011/2388. számon közzétett, illetve a Kúria által felülbírált Bhar.II.624/2012/4.számon felülbírált ügyekben is hasonlóképpen járt el. Mindkét esetben a harmadfokú felsőbíróság azt állapította meg, hogy az ítélőtábla eljárási szabálysértést követett el, mert megállapította a megalapozott tényállást, ámde a tényállások megalapozottságánál fogva a másodfokú határozatokat a bűnösség megállapításának körében helybenhagyta. Az eljárási szabálysértés álláspontja szerinti hiányával kapcsolatos érveit a másodfokú bíróság az előzőekben fejtette ki. Ennek azonban a vádlotti cselekmény elbírálására szempontjából a Kúria két döntéséből kitűnően sincs jelentősége.

A Be. 373.§ III/a pontja alapján abszolút hatályú hatályon kívül helyezést eredményező hiba abban az esetben állapítható meg, ha az indokolási kötelezettség megszegése oly mérvű, hogy a határozatban kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság nem tudja megállapítani, hogy valamely büntetőjogi főkérdés tekintetében az elsőfokú bíróság mely tényekre alapozta döntését, így valójában abban sem tud állást foglalni, hogy e döntés megalapozott-e vagy sem; helyes-e vagy helytelen.

Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, rendelkezéseinek ténybeli és jogi alapjairól, a másodfokú bíróság pedig köteles ezt ellenőrizni. A ténybeli indokok hiányával összefüggésben az indokolási kötelezettség megszegését szükséges elhatárolni a megalapozatlanság eseteitől. Amennyiben az indokolásban írtak alapján megállapítható, hogy a bíróság a döntéshozatal során, mely tényeket látta megállapíthatónak, milyen bizonyítékok, illetve ténykövetkeztetések alapján, úgy tevékenységének helyessége ezen adatok alapján megítélhető, a határozat - az esetleges megalapozatlanság ellenére - felülbírálatra alkalmas. A jogi indokolás

kérdésében elégséges az alkalmazott jogszabályi rendelkezések megjelölése. Amennyiben ezekből - akár jogi következtetéssel - megállapítható: mely rendelkezését, mely jogszabályra alapította a bíróság, a hatályon kívül helyezésnek oka nincs.

Nem tekinthető tehát sem a ténybeli, sem a jogi indokolás minden - 258. § (3) bekezdésével történő egybevetés alapján megállapítható - hiányossága feltétlen hatályon kívül helyezéshez vezető oknak, csak azok a fogyatékoságok értékelhetők ilyenként, melyek a határozatot - ténybeli és jogi alapjainak tisztázatlansága miatt - felülbírálatra alkalmatlanná teszik. Abszolút hatályon kívül helyezési ok sem állapítható meg jelen esetben.

Figyelemmel arra, hogy a jelen ügyben a bizonyítási eljárás lényegi változtatás nélküli megismétlése indokolatlan és a másodfokú bíróság iránymutatásában a bizonyítékok máskénti értékelésére nem adhat iránymutatást, a hatályon kívül helyezés értelmetlenül vezetne az eljárás elhúzódásához.

A fentebb kifejtettek miatt ekként a másodfokú bíróság - a harmadfokú bírósági eljárás lehetőségével élve - vizsgálta meg, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott eljárás a megalapozott tényállás megállapítását lehetővé teszi-e.

Ekörben a másodfokú bíróság - kiküszöbölve az elsőfokú bíróság Be. 351.§ (2) bek. b/ pontja szerinti (iratellenességben megnyilvánuló) részleges megalapozatlanságát is, - a Be. 352.§ (3) bekezdése szerint az ügyészi bűnösség megállapítására irányuló fellebbezést megalapozottnak találva, az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján - másodfokon felvett bizonyítás nélkül is - eltérő tényállást állapított meg.

Mellőzte az elsőfokú ítélet történeti tényállásából a 7. oldal harmadik bekezdésének (dőlt betűvel szedett) utolsó két mondatát.

Mellőzte továbbá a 8. oldal első bekezdésének negyedik mondatát és a harmadik bekezdés negyedikétől - hatodik mondatáig terjedő részt.

Ehelyett azt állapította meg, hogy a vádlott anyjával és testvérével, 13. sz. tanúval a sértett házához ment, hogy hazautazásukhoz a sértettől szerezzenek pénzt.

A tényállás 9. oldalát azzal egészíti ki, hogy a sértett bántalmazásánál, megölésénél a vádlott is jelen volt, aki maga is részt vett a lakás módszeres átkutatásában és az így megszerzett dolgok szálláshelyükre vitelében.

Az így megállapított tényállás alapján - a Be. 352.§ (2) bekezdése szerint - bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

- o - o - o -

A vádemelést követően a vádlottal szemben amiatt került sor az eljárás felfüggesztésére, mert fiatalos elkövetővel szemben a Be. 461.§ (1) bekezdése értelmében a tárgyalás a XXV. Fejezet alapján nem tartható meg. Ebből adódóan 12.sz. tanúval és - távollétében - 13. sz. tanúval szemben az eljárás mindkettőjük bűnösségének megállapításával és büntetés kiszabásával jogerősen befejeződött.

A jogerősen megállapított tényállás a büntetőjogi felelősséget megalapozó cselekvőségére nézve is tartalmaz megállapításokat.

Helyesen állapította meg a Budapest Környéki Törvényszék, hogy a korábbi eljárásban a másodfokú bíróság által tett megállapítások az elsőfokú bíróságot nem kötik. A Fővárosi Ítéltábla által az 5.Bf.80/2009/8. számú ítéletében a vádlottat érintően tett tényállítások azonban nem voltak öncélúak, 13.sz. tanú társtettesi elkövetői minőségének megállapíthatóságát szolgálták. A kötőerő hiányának helyes megállapítása után viszont a törvényszéknek szükségtelen és értelmetlen volt hosszasan bíráltnia a korábbi másodfokú bírósági ítélet megállapításait, amelyeket a másodfokú bíróság emiatt az ítélet 25-26. oldalairól mellőz.

Az elsőfokú bíróság nem vetette össze a vádlott vallomásait az egyéb bizonyítékokkal és nem adta kellő indokát annak, hogy miként jutott arra a téves következtetésre, hogy a vádlott tárgyaláson tett vallomását fogadta el a tényállás alapjául.

A vádlott tárgyalási védekezése szerint a bűncselekmény elkövetéséhez nincs köze, ujjlenyomatának keletkezésére az adhat magyarázatot, hogy korábban a sértett lakásán járva, a konyhában is megfordult, amikor dobozok pakolásában segédkezett.

E nyilatkozat azonban szöges ellentmondásban van a bizonyítás anyagával.

A vádlott csak bűnösségének tagadásában volt következetes, de a cselekménnyel kapcsolatos álláspontját eltérően adta elő, úgy, hogy védekezésében mindig igazodott az eljárás általa megismert adataihoz.

Ebből adódóan az elsőfokú bíróság helytelenül ragadta ki a terhelt tárgyalási vallomását a bizonyítékok közül és tévesen alapított tényállást erre az egyoldalú, minden alapot nélkülöző előadásra.

Amikor jogsegély keretében Romániában, 2006. március 17. napján gyanúsítottként kihallgatták, a vádlott még nem tudta, milyen információkkal rendelkeznek a hatóságok a bűncselekményről. Ekkor nemcsak azt tagadta, hogy ismerte volna a sértettet, hanem azt is állította, hogy elutazásuk előtt egy nappal apjával és fivérével Budapesten tartózkodtak, azaz kétségbe vonta, hogy a bűncselekmény elkövetése idején Alsónémediben járhatott volna. (nyomozati iratok I. kötet 313-314.oldala)

A magyar hatóságoknak átadása után, előzetes letartóztatásának elrendelésekor 2010. április 1. napján tartott ülésen (3./ alszámú bírósági jegyzőkönyv) az addigra már jogerősen elítélt anyjáról és nagykorú testvéréről állította, hogy ketten követték el a bűncselekményt, amely részleteit nem osztották meg vele. Ezzel önmagát úgy próbálta menteni, hogy megváltoztatott vallomása hozzátartozóira semmilyen kockázatot nem jelentett.

A tárgyalás idejére már valamennyi vele szemben felmerült, terhelő adat ismeretében módosította a korábbi vallomását. Védekezését ahhoz igazította, hogy magyarázattal szolgáljon ujjlenyomatának keletkezésére.

A másodfokú nyilvános ülésen arra hivatkozott, hogy első kihallgatásakor azért tagadta, hogy ismerte a sértettet, mert a neve alapján nem tudta, kiről van szó. A későbbiekben azonban, amikor fényképet is mutattak róla, nyilvánvalóvá vált számára, hogy ismeri a sértettet. Ehhez képest magyarázat nélkül hagyta, miért tagadta korábbi kihallgatásakor azt is, hogy a bűncselekmény napján Alsónémediben járt volna.

A vádlotti vallomásokból a fentiek szerint jól követhető védekezésének taktikája, amellyel szemben azt cáfoló bizonyítékok állnak rendelkezésre.

Arra nézve, hogy a bűncselekmény elkövetésén kívül járhatott-e a vádlott más alkalommal a sértett lakásában a sértett hozzátartozói és szomszédai olyan következetes, egybehangzó és az elsőfokú bíróság által is aggálytalannak ítélt vallomást tettek, amelyből az állapítható meg, hogy a sértett rendkívül zárkózott és bizalmatlan volt, - annyira, hogy még a vele jó viszonyban lévő rokonait, ismerőseit sem szívesen engedte be a lakásába. Mániákus módon gyűjtött különféle, többnyire értéktelen tárgyakat, melyeket bedobozolva lakását a mennyezetig ezekkel töltötte fel, csupán egy járatot hagyott szabadon, ahol közlekedni tudott. Értékeit betegesen féltette, nemhogy idegent, hanem évtizedek óta ismert személyt sem engedett be.

Ezzel szemben azt a vádlotti védekezést, hogy az őt nem ismerő sértett felhívására egyedül segített neki, még a vádlott édesanyjának előadása sem támasztotta alá, aki tanúként kettejük együttes jelenlétét állította. Ugyanakkor a terhelt azon tárgyalási előadását, hogy virágok locsolásában illetve a kerítés tisztításában is segédkezett, kifejezetten cáfolta 14. sz. tanú tanúvallomása, aki szerint (68./ tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldalától) a sértett kerítése húsz évvel korábban volt letisztítva, növényei ápolásához pedig nem kért és fogadott el segítséget. A vádlott által állított, udvaron végzett tevékenységet egyébként a szomszédságban lakóknak is látniuk kellett volna, akik a szokatlan eseményre feltétlenül felfigyeltek volna.

Ez kizárja annak a lehetőségét, hogy a vádlott a sértett házában máskor, mint a bűncselekmény elkövetése idején megfordulhatott volna. 15.sz. tanú vallomása pedig azt a korábbi védekezését is cáfolta, hogy a bűncselekmény éjszakáján a család bármely tagjának szállást biztosított, vagy útiköltségre pénzt kölcsönzött volna.

A család anyagi helyzetére - miszerint a bűncselekmény elkövetése előtt csak egy szőnyegük volt, s hazautazásukhoz szükséges útiköltségre is pénzt kellett kölcsönkérniük - 16.sz tanú nyilatkozott.

12. és 13. sz. tanú és a vádlott közös szálláshelyről 21 óra tájban történt együttes távozásáról és hajnali (4 óra 30 perc körüli) hazaérkezéséről az érdektelen ..tanúk egyezően számoltak be. Miként arról is, hogy - 17.sz. tanúval együtt - nagy csomagokkal, a kölcsönkért pénz átvétele nélkül és a busz szokásos indulási idejéhez képest is indokolatlan gyorsasággal távoztak.

Ezért az elsőfokú bíróságnak a közös szállás lakóinak a vádlott állításait egyértelműen cáfoló előadásával kapcsolatos okfejtése nemcsak logikátlan, hanem iratellenes is.

Az ügy előzményeivel kapcsolatban - tanúvallomásának kirekesztése ellenére is - elegendő bizonyíték állt rendelkezésre annak megállapításához, hogy a sértett kulcsának eltűnését 12. sz. tanúnak és fiainak tulajdonította és tőlük követelte vissza.

12.sz. tanú korábbi, eltérő tartalmú vallomásaiból csak azt lehetett tényként megállapítani, hogy a hármuk által elkövetett bűncselekmény végrehajtásában a vádlott is részt vett.

Azt, hogy 12. és 13. sz. tanú és a vádlott együtt követték el a bűncselekményt, nemcsak az támasztja alá, hogy az elkövetés idején egymás társaságában voltak, hanem a helyszíni szemle jegyzőkönyv is.

Egyrészt azzal, hogy a bűncselekmény elkövetése előtt évek óta használaton kívüli tisztaszobában három különböző lábbelitől származó nyomot rögzítettek. A sértett által nem használt helyiségben az ablak kinyitását és betörését közvetlenül a vádlottak távozását követően észlelték, ebből adódóan a helyszínen talált három féle lábnyom csak az elkövetőktől származhatott, másként nem kerülhetett a szobába.

Evonatkozásban nincs jelentősége annak, hogy a nyomképző lábbelik azonosítására nem került sor, figyelemmel arra is, hogy a bűncselekménnyel gyanúsítható személyektől Romániában 2006. március 22. napján került sor cipők lefoglalására, s az elkövetők általában ennél sokkal rövidebb időn belül igyekeznek megszabadulni az elkövetéskor viselt cipőktől, amelyek rájuk terelhetik a bűncselekmény elkövetésének gyanúját.

Másrészt a lakás belsejében a konyhaajtó üvegezett részén a vádlott bal kezének hüvelykujjától származó, valamint az ablak belső szárnyának alsó üvegéről rögzített, 13. sz. tanú jobb tenyerétől származó lenyomatok azonosítását végző . az igazságügyi ujjnyomat szakértők egyező tartalmú szakértői véleményei támasztanak alá.

Ezzel kapcsolatban a másodfokú nyilvános ülésen a vádlott arra hivatkozott, hogy vétlenségére utal, miszerint a sörösüvegen más személy ujjlenyomatát találták meg. Ennek azonban semmi relevanciája nincs, mivel az említett sörösüveg nem a bűncselekmény helyszínéről, hanem a vádlott és családja szálláshelyéről (30. számú fénykép) került lefoglalásra.

A sértett lakása és a vádlott családjának szálláshelye között három darab olyan páramentesítő zacskót találtak, amelyek cipősdobozok rendszerinti tartozékai. A sértett holmijait cipősdobozokba gyűjtve tárolta, ezért nagyon valószínű, hogy a zacskók a bűncselekmény helyszínéről származnak. 12. sz. tanú előadása szerint a vádbeli időben textíliák és ruházati cikkek árusításával foglalkozott, egy esetben (2006. január 10-i kihallgatásakor - nyomozati iratok V. kötet 179. oldal) tett említést lábbelik értékesítéséről is, azzal, hogy azokból vette ki a fia a párátlanító zacskókat, hogy játsszon velük. Ilyenről azonban a vádlott sosem tett említést.

1.sz. orvosszakértő a sérülések bekövetkezésének sorrendjére és az elkövetők számára nézve nem tudott nyilatkozni. Szakvéleménye és annak tárgyalási kiegészítése arra utal, hogy megfelelő erőfölény esetén, illetve ha az első ütés a nyakra irányult, egyetlen elkövető is okozhatta a sértett valamennyi sérülését, - ellenben több bántalmazót valószínűsít, hogy a száj bekötésének csak akkor volt értelme, ha az első igen nagy erejű erőbehatás, amely a halál elsődleges okának tekintendő nyelvcsont- és pajzsporc többszörös töréséhez vezetett, nem a nyakra irányult, mivel ettől a sértett cselekvőképtelen állapotba került, emiatt az ellenállását a továbbiakban nem kellett leküzdeni. A sértett sérülései közül a zúzódások és horzsolódások egyaránt keletkezhetnek dulakodás közbeni védekezés kapcsán, illetve a fojtás során vergődés, ütés, ütődés következtében. Emiatt bírói bizonyossággal nem lehetett megállapítani, hogy a sértett megölésében 12. sz. tanún kívül a vádlott is tevőlegesen részt vett.

A fentiekből, a vádlott családjának a bűncselekményt közvetlenül megelőző anyagi helyzetéből, abból, hogy a vádlott, anyja és bátyja együtt távoztak, majd a vádbeli időben távolmaradtak a szálláshelyükről, ahová egyidőben, csomagokkal tértek vissza, indokolatlanul sietős távozásuk, a helyszíni szemle adatai, továbbá szakvélemények alapján olyan zárt logikai láncolat állapítható meg, amelyből kétséget kizáróan levonható az a következtetés, hogy a bűncselekmény elkövetésében résztvevő három személy egyike a vádlott.

A vádbeli cselekményben játszott szerepét illetően azonban - a vádlott tagadásával szemben, 12. sz. tanú jelentős ellentmondásokat tartalmazó vallomása, az egy elkövető lehetőségét sem kizáró orvosszakértői vélemény miatt - nem lehetett megállapítani, hogy a sértett megölésében tettesként tevőlegesen részt vett volna.

A 12. sz. tanú következő előadásai értékelhetők e körben:

2005. november 30-án, első gyanúsítotti kihallgatásakor a bűncselekmény elkövetését tagadva arról számolt be, hogy az esti órákban a sértett kérésére, aki lakáskulcsának elvesztése miatt nem tudott bemenni a házába, egy lapáttal kifeszítette a lakás bejárati ajtaját, mialatt fiai telefonáltak, majd a fiai is odamentek a sértett házához, ahonnan hárman együtt 23 óra körüli időben tértek vissza a szálláshelyükre. (nyomozati iratok V. kötet 134-153. oldalai)

2005. december 7. napján történt folytatólagos kihallgatása alkalmával azt állította, hogy fiai távollétében pénzt kért kölcsön, majd amikor ezt a sértett megtagadta, elborult az agya és egy fehér színű zacskót húzott a fejére. Ezután kiállt az útra, ahol megvárta a fiait, majd telefonálás után együtt mentek lefeküdni a szállásukra. (nyomozati iratok V. kötet 143-161. oldalai)

Ezt a vallomását 2005. december 12. napján újabb folytatólagos kihallgatásakor alkalmával is fenntartotta. (nyomozati iratok V. kötet 143-161. oldalai)

2006. január 10-i folytatólagos kihallgatásakor elmondta, hogy pénzt kért kölcsön a sértettől, aki 5000 forintot adott át neki, eközben a vádlott látta, hogy a pénztárcában még 35.000 forint maradt. Ezután hazatelefonáltak, majd mindkét fiával szálláshelyükre ment, ahol elaludt. Mintegy két óra elteltével arra ébredt, hogy

egyik fia sincs a szálláshelyen, keresésükre indult. Felfigyelt rá, hogy a sértettnél ég a villany, az ablakon benézve azt látta, hogy a dobozok közt hanyattfekvő sértettet mindkét fia, két oldalról kézzel ütlegelte. Mindketten haragból ütötték, a nagyobbik szinte teljes önkívületben, a kisebbik próbálta megfékezni a testvérét, de ez nem sikerült, mert a másik erősebb volt. Ezután maga is bemászott egy törött ablakon és megpróbált segíteni a sértetten, aki akkor már halott volt. Miközben ... hajánál fogva húzta őt kifelé, a vádlott, aki mindkét kezén kesztyűt viselt, ráhúzott egy zacskót a néni fejére. Amikor hárman kimentek az utcára, a vádlott kicsavarta bátyja kisujját, aki ettől lenyugodott, majd egy arra jövő gépkocsi elé ugorva öngyilkosságot kísérelt meg. A vádlott öt vagy hat szelet csokoládét hozott el a házból. Később kérdésére a vádlott azzal magyarázta a történeteket, hogy néni nem akart nekik pénzt adni, s emiatt lett ... nagyon ideges. (nyomozati iratok V. kötet 167-179. oldalak)

2006. január 11-i helyszíni kihallgatása azt vallotta, hogy a pénzkölcsönzéskor a sértett három csokit is adott a kisebbik fiának, a házba egy mindkét szárnyán nyitott, nem törött ablakon át jutott be, illetve, hogy míg őt nagyobbik fia húzta el a halott asszony mellől, a kisebbik fia azalatt húzhatta a zacskót a sértett fejére. Állítása szerint hajnali négy óra fél öt tájban értek hárman együtt a szálláshelyükre. A sértettől csokoládén kívül mást nem vittek el, feltételezi csupán, hogy fiai a pénztárcában lévő 30.000 forintot is elvehették. Megismételte, hogy mindkét fia ökölrel ütötte a fekvő nénit, hozzátéve, hogy a kicsi inkább fogta a nagyobbikat. Viorel egyébként a helyszínen talált kesztyűben volt. (nyomozati iratok V. kötet 187-211. oldalak)

2006. május 9-i helyszíni kihallgatásakor kétségbe vonta, hogy közülük bárki bántotta volna a sértettet, akit állítása szerint épségben hagytak ott, miután kérésére fiaival segítettek neki az ajtót lapáttal és reszelővel felfeszítve bejutni a házba. A szálláshelyre menet telefonáltak Romániába, majd éjfél tájban mindhárman lefeküdtek és a gyerekek is otthon töltötték az éjszakát. (nyomozati iratok V. kötet 213-283. oldalak)

7. sz. tanúval történt szembesítésekor is azt vallotta, hogy mindkét fiával éjfél előtt hazatért és ott is maradt a szálláson. (nyomozati iratok V. kötet 265-271. oldalak)

A 8. sz. tanúval történt szembesítés kapcsán mondta el, hogy korábban ő már söprögetett a sértett lakásában, ahol a két fia sosem járt, előfordult, hogy mialatt ő a házban volt, a kicsi az udvaron segédkezett. Arra hivatkozott, hogy a bejárati ajtón az az ajtó kinyitásakor hagyhattak ujjlenyomatot. Amikor megtudta, hogy a belső ajtón voltak ilyen nyomok, úgy reagált, hogy a fiúk mégis jártak odabent, amikor a dobozokat rakták le a bicikliről. (nyomozati iratok V. kötet 283-293. oldalak)

Vádlottként tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését és az első ízben tett nyomozati vallomását tartotta fenn, azzal, hogy a bűncselekményt megelőzően egyedül pakolt a sértettel dobozokat a lakásban, előfordult, hogy a fiai is vele mentek, s amikor a kisebbik fia vele volt, a gyerek vízfordásban segített. (6.Fk.110/2006/52. tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldalától)

A másodfokú tárgyaláson megismételte, hogy a rendőrök ráhatására, valótlanul tett beismerő vallomást, amellyel szemben tárgyalási védekezését tartotta fenn. Ezúttal azt állította, hogy nagyobbik fia sosem járt a sértett lakásán, míg a kisebbik volt bent párszor. (5.Bf.80/2009 /8. tárgyalási jegyzőkönyv 2-4. oldalak)

Jogerős elítélését követően tanúként tett írásbeli vallomásában tagadta, hogy ő vagy fiai bűnösök lennének az emberölésben, mivel a vádbeli időben csupán a bejárati ajtó kinyitásában segítettek a sértettnek. (bíróági iratok 142./ sorszám)

12. sz. tanú fenti vallomásai szinte csak abban következtesek, hogy a vádbeli estén pénzváltást követően Romániába történt telefonálásra hivatkozik. Ezt az állítását azonban egyértelműen cáfolja, hogy az Alsónémedi területén található nyilvános készülék nem pénzürmével, hanem telefonkártyával üzemeltethető és a telefonfülkéből 2005. június 16-án 12 óra és 2005. június 19-én 12 óra között egyetlen esetben sem kezdeményeztek Romániába hívást. (nyomozati iratok I. kötet 453. oldal)

Vallomásaiban a vádlott bűncselekményben játszott szerepét illetően is eltérően vallott, s az ellentmondásokra újabb és újabb magyarázattal szolgált. Ebből adódóan vallomása bizonyítékul csak annyiban fogadható el, amennyiben más bizonyíték nem cáfolja. Ezért abban a részében, hogy a vádlott korábban nem járt a sértett lakásán, a már részletezettek szerint figyelembevehető volt.

A terhelt bűnösségének vizsgálata kapcsán az általa és hozzátartozói által végrehajtott cselekmény mozzanatait folyamatában kell vizsgálni, mert az események láncolatának összefüggéseiben válik világossá a vádlottnak testvére által tettesként végrehajtott ölési cselekményhez való viszonya.

A vádlott két felnőttkorú hozzátartozójával együtt pénzszerzés végett ment a sértetthez, akinek brutális bántalmazásánál jelen volt. 13. sz. tanú nem csupán védekezésre képtelenné akarta tenni a sértettet, hanem az idős asszony életére tört, s ezt a tevékenységét figyelemmel kísérő vádlott is tudomásul vette. Helyszínen maradása az egyetértését fejezte ki, amivel a testvérét a sértett életének az átlagost meghaladó, rendkívüli embertelenséggel történő kioltásában támogatta. Ez nem tétlen jelenlét volt, hanem a vádlott a tett véghezvitelét biztonságosabbá tevő magatartásával 13. sz. tanút szándékában erősítette. A sértett halálának bekövetkezése után változatlanul az ölési cselekményt elkövető 13. sz. tanúval kialakult szándékegységnek megfelelően cselekedett, amikor a sértett lakásán található értéktárgyak felkutatásában és eltulajdonításában tevőlegesen is részt vett.

A cselekmény folyamatából egyértelműen következik az a tény, hogy a terhelt az ölési cselekmény elkövetőjének magatartásával mindvégig egyetértett: a sértettel szemben alkalmazott egyre durvább erőszak láttán azonosult testvérének a sértett megölésére irányuló szándékával és aggály nélkül részt vett az ölési cselekmény áldozatául esett sértett értékeinek azonnali felkutatásában, megszerzésében. Az irányadó tényállásból nevezett ölési cselekményben való bűnrészessége egyértelműen következik.

A vádlott az emberölés nyitott törvényi tényállásához tartozó magatartást ugyan nem fejtette ki, viszont felismerve testvére cselekvésének ölésre alkalmas voltát és az élet kioltásának a különös kegyetlenségét, őt szándékában az értékek elvételénél is erősítette, ez pedig a minősített emberöléshez nyújtott pszichikai

bűnsegélyként értékelendő. (BH 2000/89 és 2006/73.számon közzétett eseti döntések)

A másodfokú bíróság a kifejtettek alapján a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés b/ és d/ pontjai szerint minősülő nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntetében, amelyet a Btk. 21. § (2) bekezdése szerint pszichikai bűnsegédként valósított meg.

A Btk. 2.§-ának alkalmazhatóságát vizsgálva a másodfokú bíróság megállapította, hogy a bűncselekmény büntetési tételére, a büntetés-végrehajtási fokozatra, a feltételes szabadságra vonatkozó törvényi rendelkezések között nincs eltérés az elkövetéskori és elbíráláskori törvények között. A vádbeli időben mellékbüntetésként, jelenleg büntetésként alkalmazható kiutasítás szabályai azonban lényegesen változtak: a jelenleg hatályos Btk. 61. § (7) bekezdés b/ pontja - a korábbi szabályozástól eltérően - fiataalkorú elkövetőnél kiutasítás alkalmazását kizárja. Erre figyelemmel összhátásában a vádlottra az elbíráláskor irányadó törvény a kedvezőbb, ezért a bíróság ezt alkalmazta.

A büntetés céljának szem előtt tartásával a vádlottal szemben - a Btk. 83. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a Btk. 108. § (2) és (3) bekezdéseire - büntetést szabott ki.

A bűnösségi tényezők között enyhítőként értékelte a bűnsegédi bűnrészességen túl, hogy az ingerszegény környezetben felnőtt, a cselekmény elkövetésekor még tizenhatodik életévét be nem töltött fiataalkorúnak felnöttkorú hozzátartozóival szemben kevésbé volt önálló döntési lehetősége, egy kiskorú gyermekes családós állapotát.

Nagy nyomatékka vette figyelembe a másodfokú bíróság a bűncselekmény elkövetése óta eltelt jelentős időmúlást.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Strassbourg) számos konkrét esetben hozott döntésben fejtette ki az eljárások elhúzódásával kapcsolatos álláspontját. Az erre vonatkozó döntések minden esetben a kellő szorgalom kitételével jelzik a minden eljáró hatóságra irányadó tagországi kötelezettségeket. A kellő szorgalom azt jelenti, hogy az ügy nehézségéhez, az eljárási cselekményekhez szükséges időt biztosítva az eljárások megfelelő időn belül lefolyjanak és befejeződjenek. Az eljárás alatt álló személyeket azokban az esetekben tekinti ádozatnak, amikor az eljárás ésszerű időn belüli befejezése nem áll fenn és a hatóságok nem tanúsítanak kellő szorgalmat.

Az ítélezési gyakorlat rendszerint enyhítő körülményként veszi figyelembe az időmúlást, ezt azonban az adott ügy nehézségi fokához és - a strassbourgi gyakorlattal összhangban - a szükséges eljárási cselekményekhez kell igazítani. A tetemesebb időmúlást a bíróságok rendszerint megjelölik, annak azonban, hogy ez a büntetés mértékében kifejeződő, rendkívül jelentős változtató tényező, az indokolásban kifejezetten meg kell jelennie.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága több esetben kimondta, az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. Cikke alapján, hogy amennyiben a bíróság eljárása során kellő szorgalmat tanúsít, nincsenek hosszú üresjáratok az eljárásban, - az ennek ellenére objektív okok miatti elhúzódás nem róható fel az érintett államnak. Ugyanakkor a büntető ügyben elítélt kérelmező áldozati státuszát megszüntető körülményként veszi figyelembe, ha a büntetés kiszabásakor a büntetőeljárás hosszát a hazai bíróságok enyhítő körülményként vették figyelembe. Az emberi jogi bíróság fenti gyakorlatát hangsúlyozta a Bodon kontra Magyarország elleni ügyben született ítélet, miszerint a büntetés enyhítésének okait taglaló részletes indokolás hiányában nem tudja figyelembe venni, hogy a bíróság az eljárás elhúzódása miatt enyhítette a vádlott büntetését.

A jelen ügyben tetemes (hét évet meghaladó) időmúlás a hatóságok oldalán beálló okok miatt következett be. A fiatalkorú elkövetőt távollétében - életkorából adódóan - nem lehetett büntetőeljárás alá vonni, illetve külföldi állam polgáraként az eljárás lefolytatásához kiadatására volt szükség. Az eljárás bírói szakának lefolytatására ekként 2010. március 23. napjával nyílt lehetőség. A bűncselekmény bonyolultságát is figyelembe véve a büntetőeljárás bírósági szakasza ésszerű időn belül lezajlott, azonban a terhelt ennek ellenére a megalapozott gyanú közlésétől igen tetemes ideig állt büntetőeljárás hatálya alatt, amelyet a büntetés kiszabásánál a másodfokú bíróság rendkívüli tényezőként értékelt. A másodfokú bíróság a fiatalkorúakra alkalmazható felső szabadságvesztési határhoz igazodóan vizsgálta az előbbi körülményt. Nyomatékosan enyhít a csupán bűnsegédi részesség.

Ugyanakkor súlyosítóként róta a vádlott terhére, hogy a bűncselekmény kétszeresen minősül és azt idős, kiszolgáltatott sértett sérelmére követték el.

A Btk. 110.§ (2) bek. b/ pontja értelmében az elkövetéskor tizenhatodik életévét be nem töltött fiatalkorúval szemben maximálisan kiszabható tíz évhez képest a másodfokú bíróság - az enyhítő körülmények nagy számára és jelentős nyomatékára tekintettel - négy évi szabadságvesztést szabott ki.

A Btk. 111.§ (1) bekezdése értelmében a fiatalkorú szabadságvesztését fiatalkorúak büntetés-végrehajtási intézetében kell végrehajtani. Kivétel képez ezalól, ha az elítélt a szabadságvesztés megkezdésekor a huszonegyedik életévét betöltötte, vagy a végrehajtás alatt tölti be. Ilyenkor a bíróság a Btk. 42-44. §-ai alapján határozza meg a szabadságvesztés végrehajtásának fokozatát.

A jelen ügyben a vádlott már a büntetés nem jogerős kiszabása idején túlhaladta azt a kort, hogy vele szemben fiatalkorúra irányadó büntetés-végrehajtási fokozatot lehetne meghatározni. Ezért a másodfokú bíróság - a Btk. 45.§ (2) bekezdésének felhívásával - a büntetés kiszabásánál irányadó körülményekre, különösen az elkövető személyiségére tekintettel a Btk. 42.§ (2) bek. b/2 pontjában előírt fegyház fokozat helyett a Btk. 43.§ a/ pontja szerinti börtönként határozta meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát. Az eggyel enyhébb végrehajtási fokozat megállapításánál vette figyelembe a bűnsegédi minőségét, megbetegedését.

A feltételes szabadság tekintetében a börtönfokozathoz igazodóan a Btk. 47.§ (2) bekezdésének II. fordulata az irányadó, miszerint büntetése háromnegyed részének kiállása után bocsátható feltételes szabadságra.

A kiszabott büntetésbe a vádlott által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött időt a Btk. 99.§-ának (1)-(4) bekezdései szerint számította be.

Az elsőfokú bíróság az eljárás során lefoglalt bűnjelekről a törvénynek megfelelően határozott.

A vádlott bűnösségének megállapítása miatt az elsőfokú eljárás befejezéséig a büntetőjogi felelősséggel kapcsolatban indokoltan felmerült bűnügyi költség viselésére a Be. 338. § (1) bekezdése szerint kötelezte a terheltet.

A Fővárosi Ítéltábla a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét az előbbi indokok alapján a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a határozat egyéb törvényes rendelkezését a Be. 371. § (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

A másodfokú eljárás során keletkezett bűnügyi költség viseléséről a Be. 381.§ (1) bekezdése szerint rendelkezett.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 386.§ (1) bek. a/ pontja biztosítja.

Dr. Nehrer Péter s.k.

a tanács elnöke

Dr. Sebe Mária s.k.

előadó bíró

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.

bíró

Budapest, 2013. évi február hó 21. napján

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő